

Ελένη Πορτάλιου

Μετανάστες: Της γης οι κολασμένοι

Η ιστορική απόφαση των 300 μεταναστών να προχωρήσουν σε απεργία πείνας φώτισε το σκοτάδι της σιωπής που καλύπτει το καθημερινό δράμα εκατοντάδων χιλιάδων κολασμένων της γης, οι οποίοι ζουν σε καθεστώς σκληρής εκμετάλλευσης και αγωνίζονται για να επιβιώσουν από τη μια μέρα στην άλλη, χωρίς χαρτιά, χωρίς τροφή, χωρίς στέγη, χωρίς πρόνοια, χωρίς κανένα δικαίωμα, χωρίς τελικά τη στοιχειώδη ελευθερία που ταυτοποιεί την ανθρώπινη ύπαρξη.

Η μαζική απεργία πείνας έδειξε ότι οι μετανάστες δεν είναι αξιολύπητοι άνθρωποι που επαφίενται στον πατριωτισμό της ευαισθησίας μας, αλλά προλετάριοι που μπορούν να συγκροτούν αντιστάσεις ή/και εξεγέρσεις, όπως κάνουν ήδη οι αδελφοί τους στις χώρες της Βόρειας Αφρικής.

Η παγκοσμιοποίηση των αγορών και του κεφαλαίου παγκοσμιοποίησε την εξασθλίωση εκατομμυρίων ανθρώπων μέσα στις χώρες του Τρίτου Κόσμου και οδηγεί ένα μέρος τους στην καρδιά της αναπτυσσόμενης Δύσης, για ν' αποτελέσουν την πιο υποβαθμισμένη αγορά εργασίας,

τον αόρατο εφεδρικό στρατό, ο οποίος μερικά χρόνια πριν ήταν απαραίτητος αλλά σήμερα πρέπει να εμποδιστεί –με τα τείχη, τη Frontex, τα στρατόπεδα και τα σαπιοκάραβα που βυθίζονται– να εμφανιστεί δημόσια και να ζητήσει τα δικαιώματά του.

Οι μετανάστες στην Ελλάδα στηλιτεύονται καθημερινά από τον επίσημο λόγο του κράτους και των ΜΜΕ και από το σύνολο του πολιτικού συστημικού τόξου, το οποίο υπηρετεί απαρεγκλίτως την πολιτική του Μνημονίου, επειδή υπάρχουν, επειδή είναι εδώ, ενώ όλοι ξέρουν ότι δεν μπορούν να είναι αλλού, εκεί δηλαδή που ο δυτικός ιμπεριαλισμός και ο παγκοσμιοποιημένος καπιταλισμός, σε σύμπνοια με δικτατορικά καθεστώτα, προκαλεί μαζικές ανθρωπιστικές κρίσεις.

Οι μετανάστες έχουν να επιλέξουν ανάμεσα στις εμπόλεμες ζώνες ή τις ζώνες πείνας στις χώρες τους και τα δεινά στις χώρες προορισμού, όπως η Ελλάδα, που αποτελεί πύλη εισόδου στην Ευρώπη.

Στην Ελλάδα υπάρχουν 650.000 μετανάστες με χαρτιά, οι οποίοι κάνουν για πολλά χρόνια όλες τις βρώμικες και κοπληρωμένες δουλειές, τις οποίες οι

ντόπιοι είχαν αποποιηθεί στην προ Μνημονίου εποχή. Εντούτοις, από αυτούς 200.000 έχουν χάσει εδώ και δυο χρόνια την άδεια παραμονής, γιατί η ανανέωσή της απαιτεί 200 ένσημα ετησίως, τα οποία δεν διαθέτουν, όπως και πολλοί Έλληνες, λόγω ανεργίας, υποαπασχόλησης και ανασφάλιστης εργασίας. Υπάρχει επίσης ένας αριθμός παλαιών μεταναστών που δεν έλαβαν ποτέ την άδεια παραμονής, καθώς και οι νεοεισερχόμενοι.

«Θέλουμε», λέει ο Αμπτούλ Χατζί, εκπρόσωπος των μεταναστών απεργών πείνας, σε συνέντευξή του στην εφημερίδα *Εποχή*, «να είμαστε νόμιμοι, να δουλεύουμε, να πληρώνουμε τα ταμεία, να μπορούμε να βγούμε ελεύθερα από το σπίτι μας, να μπορούμε να πούμε καλημέρα, να μην κρυβόμαστε στο σκοτάδι. Να πάψουμε να φοβόμαστε ότι θα μπορούμε φυλακή και θα κάτσουμε εφτά μήνες και μετά θα μας δώσουν ένα χαρτί να φύγουμε από τη χώρα σε 20 ημέρες. Μα δεν έχουμε ταξιδιωτικά έγγραφα. Δεν μπορούμε να φύγουμε. Πού να πάμε; Είμαστε σε μια τεράστια φυλακή».

Η συνεχιζόμενη εμπόλεμη κατάσταση στο Ιράκ, το Αφγανιστάν και την Παλαιστίνη πολλαπλασίασε τις εισόδους μεταναστών και προσφύγων από τις χώρες αυτές στην Ελλάδα. Οι διώξεις των αντιστασιακών από το καθεστώς του Ιράν πρόσθεσαν μια νέα εθνότητα ανθρώπων που διεκδικούν άσυλο.

Όσον αφορά τους πρόσφυγες, οι οποίοι αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία, να πούμε εδώ παρενθετικά –καθώς το θέμα έχει ανοίξει συνολικά τόσο για τους μετανάστες όσο και τους πρόσφυ-

γες– ότι η Ελλάδα, όπως και κάθε χώρα, οφείλει σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες και τους νόμους να παρέχει άσυλο. Οι ευρωπαϊκές χώρες ικανοποιούν ποσοστό 33% των αιτήσεων, ενώ η Ελλάδα μόλις 0,3%, συσσωρεύοντας αδικεπεραιώτες αιτήσεις ακόμα και για 8-10 χρόνια.

Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες χωρίς χαρτιά που θέλουν να μετακινηθούν από την Ελλάδα, μια από τις βασικές χώρες εισόδου στην Ευρώπη, δεν μπορούν να το κάνουν γιατί υπάρχει ο περίφημος κανονισμός «Δουβλίνο II», με βάση τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση συσσωρεύει τους μετανάστες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις χώρες εισόδου, οι οποίες χρεώνονται αποκλειστικά τη λύση τους. Ένας αριθμός πρόσφατων προσφύγων, όπως οι Αφγανοί, έχουν εγκλωβιστεί εδώ παρά τη θέλησή τους, καθώς οι ίδιοι επιθυμούν να μετακινηθούν σε άλλες χώρες.

Η Ελλάδα έχει υπογράψει το Δουβλίνο II και, ενώ σήμερα η συμφωνία αυτή καταρρέει, η κυβέρνηση δεν κάνει τίποτε ώστε να καταργηθεί οριστικά και να αντιμετωπιστούν έτσι τα προβλήματα μετακίνησης αρκετών χιλιάδων προσφύγων. Σύμφωνα με πρόσφατη καταδικαστική απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατά της Ελλάδας και του Βελγίου, στην περίπτωση ενός Αφγανού υπηκόου ο οποίος μέσω Ιράν και Τουρκίας είχε περάσει στην Ελλάδα για να καταλήξει στο Βέλγιο και να ζητήσει πολιτικό άσυλο, το Δικαστήριο έκρινε ουσιαστικά ότι η συμφωνία Δουβλίνο II είναι αντίθετη με τις διατάξεις της σύμβασης Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαι-

ομάτων. Η Ελλάδα καταδικάστηκε με το άρθρο 3 αυτής της σύμβασης, που απαγορεύει την απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, κυρίως για τις άθλιες συνθήκες κράτησης που επιφύλαξαν οι Αρχές στον Αφγανό πρόσφυγα.

Στη βάση της παραπάνω απόφασης, η αρμόδια επίτροπος της Κομισιόν κάλεσε τα 27 κράτη μέλη να εξετάσουν επείγοντως την τροποποίηση του σχετικού κανονισμού, και ο πρόεδρος της Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης χαρακτήρισε το Δουβλίνο II παρωχημένο επειδή δεν παρέχει εγγυήσεις για την ασφάλεια των αιτούντων άσυλο στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό κράτη μέλη της Ε.Ε., όπως η Σουηδία, η Γερμανία, η Αυστρία, η Φινλανδία, η Δανία αποφασίζουν να αναστείλουν την επαναπροώθηση στην Ελλάδα των αιτούντων άσυλο, καταργώντας έτσι στην πράξη το Δουβλίνο II.

Σε κάθε περίπτωση, η απεργία πείνας των 300 μεταναστών ανέδειξε συνολικά τα προβλήματα των μεταναστών που έχασαν την άδεια παραμονής τους και αυτών που δεν την πήραν καθόλου λόγω της βάνανυσης πολιτικής στρουθοκαμηλισμού της ελληνικής κυβέρνησης, η οποία πιστεύει ότι θα κρατήσει σε κατάσταση καταστολής ήδη εργαζόμενους σε τραγικές συνθήκες και μετακινούμενους, χωρίς χαρτιά, αλλοδαπούς στη χώρα μας. Υπενθύμισε επίσης τα προβλήματα των προσφύγων, που έχουν τεθεί ήδη με την απεργία πείνας των Ιρανών και σήμερα των Αφγανών στα Προπύλαια, όπως και με την καμπάνια συλλογής υπογραφών στήριξης Παλαιστινίων και Ιρανών προσφύγων.

Το δικαίωμα των μεταναστών στη νομιμότητα και σε μια σκληρή μεν αλλά όχι αόρατη ζωή δεν ήρθε άκαιρα στην επιφάνεια, όπως νομίζουν ορισμένοι, λες και υπάρχει δελτίο προγράμματος – που εκδίδει ποιος άραγε; – και το οποίο κανονίζει τη σειρά των κοινωνικών αγώνων. Η πιο εύλογη ερμηνεία για τη χρονική στιγμή που εκδηλώθηκε το κίνημα της απεργίας πείνας των μεταναστών είναι ότι η αντίσταση ξεσπά εκεί όπου η κρίση πονά περισσότερο και έχει συσσωρευτεί η μεγαλύτερη καταπίεση, όπως φάνηκε και από τις πρόσφατες μαζικές εξεγέρσεις, οι οποίες δεν έγιναν από τις ευρωπαϊκές εργατικές τάξεις αλλά από αγρότες, εργάτες και ανέργους της Βόρειας Αφρικής. Με το απλό αυτό σκεπτικό απαντάται και το υποβολιμαίο ερώτημα που θέτουν οι συστημικές δυνάμεις: ποιος έφερε ή ποιος υποκίνησε τους απεργούς πείνας; Η απάντηση είναι μονολεκτική: τα προβλήματά τους. Όσοι αριστεροί φαντάζονται, πίσω από την αυτονόητη, αυτόβουλη και αυτόνομη κίνηση των μεταναστών, πολιτικά σχέδια των αλληλέγγυων στον αγώνα τους σκέφτονται λανθασμένα και πολύ υποτιμητικά για τους μετανάστες, οι οποίοι (ξανα)σηκώνουν κεφάλι και αποτελούν de facto κομμάτι του αντιμνημονιακού αγώνα.

Φυσικά και υπάρχουν προβλήματα, αλλά πρέπει να τους δώσουμε όνομα και να βρούμε απαντήσεις από τη σκοπιά της Αριστεράς, η οποία ταυτίζεται ιστορικά με το πρόταγμα της ενότητας της εργατικής τάξης και όλων των λαϊκών τάξεων που πλήττονται από τον καπιταλισμό, σήμερα παγκοσμιοποιημένο και

αγοραίο. Οφείλουμε λοιπόν να πολεμήσουμε με τα όπλα της ιδεολογίας μας τις θεωρίες του κοινωνικού αυτοματισμού και την εύληπτη και διαδεδομένη εκδοχή «Έλληνες εναντίον ξένων», που συμπληρώνει τα δίπολα κοινωνία εναντίον δημοσίων υπαλλήλων και κλειστών επαγγελμάτων, μόνιμοι εργαζόμενοι εναντίον συμβασιούχων, κ.λπ., κ.λπ. Αν δεν το καταφέρουμε, το πρόβλημα θα είναι δικό μας και όχι των μεταναστών που εξηγείρονται.

Τα αιτήματα που τίθενται σήμερα και συνοψίζονται στις άδειες παραμονής και στη δυνατότητα μετακίνησης και απε-

γκλωβισμού μεταναστών και προσφύγων από τη χώρα μας, με την κατάργηση πρώτα απ' όλα του ήδη διάτρητου «Δουβλίνου II», περιορίζουν τα συσσωρευμένα προβλήματα. Είναι σίγουρο ότι οι μετανάστες δεν θα επιλέγουν στο μέλλον την Ελλάδα υπό την κυριαρχία του ΔΝΤ ως χώρα προορισμού: άλλωστε όλοι γνωρίζουν ότι η χώρα μας αποτελεί βασικά χώρα εισόδου στην Ευρώπη. Όταν το σημερινό τοπίο ξεκαθαρίσει, ο αγώνας για ίσα δικαιώματα στην εργασία, την ασφάλιση, την υγεία, την πρόνοια θα είναι κοινός για όλους όσους ζουν και εργάζονται στη χώρα μας.

Δημήτρης Α. Σεβαστάκης

Η σύληση του ασύλου

Οι μαύροι κρίκοι σχηματίζουν την αλυσίδα: Κάθε διαταραχή του κέντρου της πόλης, συσχετίζεται με κουκουλοφόρους, με τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, με το άσυλο, με την Αριστερά, με την αποδυνάμωση του εμπορίου, την κακή εικόνα της χώρας σε ένα γενικό «εξωτερικό». Άτακτοι, απείθαρχοι, καταληψίες, ξένοι είναι τα ασύντακτα μέλη του κοινωνικού σώματος. Ποινικοποιούνται άραγε μοντέλα αναπαράστασης; Αυτό το πληθωρικό φαινόμενο εισηγείται την αναθεώρηση του ασύλου; Αυτό δημιουργεί τον εκδικητικό πανικό στους εντεταλμένους δημοσιογράφους, αυτό οδηγεί στην κοι-

νωνική νομιμοποίηση των φασιστικών ομάδων;

Μέσα από τις μιντιακές αφηγήσεις φτιάχνεται, κυρίως γύρω από το πανεπιστήμιο, μια γενεαλογία της καταστροφής, μια αλληλουχία της εκπτωτικής ανατροπής όλων των μεταδικτατορικών ιεραρχήσεων: της ελευθεριακής συνθήκης για την ανάπτυξη της μάθησης, της πολιτικής αυτοσυνείδησης, της δημοκρατίας και των παραχωρητικών θεσμίσεων. Για να μην παρεξηγούμαι, αυτά που αναφέρω ήταν κάποια ιδρυτικά στοιχεία του συλλογικού μεταδικτατορικού προτάγματος και όχι οι πολιτικές υλοποιήσεις που τελικά επικράτησαν: οι κομμα-